

hända på denna tid, nej, jag är ej säker förrenn jag får dig i mina armar, då tycker jag att jag aldrig skulle skiljas, jag skulle ej låta dig gå ifrån mig, om jag ännu engång skulle få dig hit. Jag tror att du ej kan föreställa dig huru stor min saknad är. Jag törs ej blifva för mig sjelf, jag får en sådan oro och längtan, att jag är litet sjuk, isynnerhet då jag af Mellander fick veta ditt brefs innehåll, han ville ej först säga mig, men då jag ytterligare frågade, kunde han ej låta bli. Så att du min Egen Älskade tänkt på sådant.

10 Jag vill bedja Gud så innerligt att han skulle bevara dig, och låta dig lefva för din Maka ditt barn, du har ej hittills haft glädje af lifvet, men tro och hoppas, kanske Gud ser i nåd till sina barn, och låter dig finna ditt lifs glädje i ditt lilla hem, hos din Maka och ditt barn, för hvilken vi båda skola lefva, och arbeta på dess förädling. Om jag nu ej kunnat uttrycka mig ricktigt, så se ej ledsen ut, jag har ju talat af uppricktigt och upp rört hjerta.

För att ej försumma någon enda postdag vill jag skicka en gosse härifrån till staden, för att aflemna detta bref, Du skrifer att du lite tänkte på att fara med luftbalongen men för all del våga ej sådant, påminn dig att du har oss, och att din död äfven skulle föra din Maka i grafven, ja det är min fulla öfvertygelse, att jag ej skulle kunna skiljas ifrån dig, utan då skulle vi ju träffas hos Gud, och knyta vårt band, fastare och för alltid. Men Gud bevare allt sådant att hända. Jag hoppas derföre, att efter några veckor få trycka min Make till mitt klappande hjerta. Lef väl, Gud skydde dig och låte dig fortfarande vara frisk. Farväl min egen Älskade ljufva make.

Din trogna Jeanette.

30 För Carl skall du ej vara bekymrad, han mår mycket bra, och hans läsning skall äfven gå bra. Olivia var ej alldeles frisk då jag reste från staden, men jag tror att det snart går öfver. – Pappa ber helsa dig, äfven Charlotte.

93 J. V. SNELLMAN – J. L. SNELLMAN 14.IX 1847 HUB, JVS handskriftssamling

London d. 14 September.

Ömt älskade, saknade Maka min!

40

Blott med några rader vill jag helsa Dig, säga, att jag lefver, är frisk och, som hittills, längtar, innerligt längtar till Dig, till våra barn och mitt kära, kära hem. Gud låte detta träffa Dig, min egen älskade, och Eder alla vid vanlig helsa. Ännu fyra till fem veckor, och jag får då hvila ut vid Ditt varma bröst och glädjas vid åsynen af det mig på jorden käraste. Och hvad är mig allt det, jag här ser, mot denna syn hvad all verldens herrlighet mot den ringa boning, der Du min älskade finnes och med Dig mitt lifs enda lycka.

50 Jag skrifer så litet, emedan jag ännu på långt när icke slutat ett annat påbörjadt bref till Dig. Det kommer sig deraf, att jag i Paris aldrig kom hem, förrän kl. 12 på natten, och hvarje gång så uttröttad, att jag ej förmådde föra pennan. I dessa ofantliga städer måste man, för att hinna se något, vara i jemn rörelse. Så har jag äfven från kl. 11 till 5 i dag sutit stilla blott en half timma och således 5 1/2 gått och stått och gapat och beundrat utan hvila. I morgon får jag lof att börja kl. 7 1/2

och då räcker det åter till 4 à 5 e. m. Efter sådana dagar dignar man ned af trötthet. Ty utom rörelsen tröttar äfven åskådandet. Du skulle få se, att blott två timmars vandrande och skådande i ett målningssalleri skulle göra Dig trött för två dagar. I Paris var jag äfven på aftnarne i rörelse, för att vid gasbelysningen betrakta de rika magasinerna och promenaderna, hvilka då äro som skönast. Stundom äfven på teatern. Och sist satt jag på något kaffehus med Cygnaeus, Kellgren och Tengström. Nu är Kellgren här. Jag har träffat honom i går frisk och sund. Helsa och säg derom till hans anhöriga,

Sedan mitt sista bref reste jag den 23 Augusti från Brüssel till Antwerpen på jernväg 4 Mil. Derifrån den 24 genom Gent, Lille, Douai, Arras, Amiens till Paris, 32 Mil på 16 timmar, allt på jernväg. Jag har glömt nämna, att Belgien är ett land, som länge var förenadt med Holland eller Nederländerna men som 1830 skilde sig och blef ett eget konungarrike med hufvudstaden Brüssel, medan kungen i Nederländerna bor i Haag. Det skedde efter den s. k. Juli-revolutionen i Frankrike, då den gamla kungen Carl X måste fly, då folket skaffade sig en friare författning och gjorde hans släkting Ludvig Filip till konung. I Belgien tala nemligen nästan alla människor Franska. Och det språk, som är folkets ursprungliga, Flamändskan, skiljer sig äfven från Holländskan, som talas i nuvarande Nederländerna.

Paris har nära 1 million invånare, och Du kan tänka hvad en sådan stad måste vara. Det mesta, som människor samla, kvarblir efter dem, och så finnes i gamla och stora städer alltid en stor rikedom, från århundraden hopsamlad, i byggnader, i monumenter, guld och silfver och andra medtaller och allt möjligt husgeråd. Men Paris var en stad redan före Chr(isti) födelse, d. ä. staden är nära 2 000 år gammal.

Jag dröjde 18 dagar till den 11:te Sept(ember). Men det är omöjligt, att på så kort tid hinna se ens det viktigaste annorlunda än flygtigt. Dock försökte jag mitt bästa. Mycket öfverträffade mina förväntningar. Men här, som annorstädes, måste man dock finna, att allt människoverk är fullt af skralhet. Glädjande var det dock att finna, att äfven de fattigaste klasserna, så vidt de visade sig om dagen, voro snygga och rena och till det mesta fria från nöd.

Men hvad der fanns att köpa, om jag blott egt pengar! Lilli min! Monne jag väl tänkt på Dig i modernas hufvudsäte,

Från Paris begaf jag mig åter på jernväg till Havre 20 mil, nu i sällskap med Prof. Nordström, om hvilken Du väl hört och sett talas, han som för ett år tillbaka lemnade H(elsing)fors och vårt land och mottog en tjänst i Sverige. Havre hittar du på kartan vid mynningen af samma flod, Seine, som flyter genom Paris, och vid d(en) s. k. Franska kanalen. Derifrån begåfvo vi oss den 12 på ångfartyg direkte hit (30 mil) och anlände i går kl. 12. Sjöfarten skedde i vackert väder.

Här är folkmassan än större än i Paris. Der såg man icke mycket, hvad folket gjorde. De reste, promenerade, åto, drucko kaffe, somliga suto i magasinerna, och den stora mängden betraktade dessa. Men här sågo vi genast, då vi kommo uppför floden, Thames, (läs: »Temsen»), kanske ett par tusen fartyg dels på floden, dels i dockorna. (Dessa äro grädda hamnar. Månens dragningskraft vållar, att vattnet i Oceanen stiger och faller hvarje sjetta timme. I Havre steg det och föll 10 à 12 alnar; här något mindre. När då skeppet med högt vatten (flod) går in i dockan, så stängas dess portar; och när nu vattnet åter faller, så förblir det orubbadt i dockan. – Ser man nu denna massa af skepp och räknar efter, att åtminstone 25 personer måste sättas i rörelse att flytta lasten ur och i hvarje fartyg, så gör redan Detta 50 tusen personer.

Räknar man hustru och två barn för hvarje, så får man 200 tusen personer. Och jag är viss, att det är för litet räknadt. Men ännu de handlande sjelfva med deras kontorister och alla dem, som arbeta för fartygens underhåll och förfärdiga varorna, så utgör deras antal en flerdubbel summa. – Också röras på gatorna lastade kärror och vagnar oupphörligt och man åker äfven eljest, mycket. Det är derföre icke lätt att komma helbregda fram, när man är fotgångare. Jag har utanför mitt fönster räknat tie fordon i hvarje minut. Det gör 600 i timmen och således på 12 timmar 7 200 om dagen. Men mins att det är blott i ett enda gathörn. Ännu om kl. 12 på natten dånar det jemnt här förbi.

Längman hade kommit hit en dag, förrän jag. Vi dröja troligen blott 8 dagar; fara härifrån till Liverpool, derifrån till Hull. Se efter, huru fram och åter det går. Och i Hull får jag ju många bref. D. v. s. jag får dem i Lördag vecka till eller så bortåt. Det är dock ännu lång tid. Och min längtan vexer åter. Det är som skulle jag blifva mera fremmande för Dig, när jag icke får ens se ett kärt ord af Din hand. Ack om dina bref vore så snälla som det sista. Det har så många gånger skänkt mig glädje. Det skall också i afton blifva min sista läsning och kyssas varmt. Älskade ljuftva min maka lilla, hade jag här i stället Dina egna sköna varma läppar – hade jag spetsen af Ditt minsta finger, blott en fläkt af Din andedrägt eller helst en skynt af en kärleksfull blick, en sådan jag stundom sett, och som jag minnes med tårar af saknad och ånger. Ja vore jag hos Dig helst ett enda litet ögonblick, Du skulle se på mig, huru jag älskar, huru jag saknar, huru jag evinnerligen vill älska Dig och med Guds hjälp bevisa det. Kyss vårt lilla ljuftva barn. Helsa Calle kärt. Pappa och alla andra. Tänk sjelf egen min, egen, egen maka, tänk på mig med kärlek och förlåtelse. Tro att jag skrifer detta så upprörd i min innersta själ att jag knappt med skumt öga och darrande hand kan skriva mitt Farväl och än en försäkran, att jag är Din, Din trogne öme Make oföränderligt. Lef väl, Lef väl! Gud i himlen vare Edert beskydd och mitt.

J. V. S:n

94 J. L. SNELLMAN – J. V. SNELLMAN 19.IX 1847
HUB, JVS handskriftssamling

Kuuslax den 19. September.

40 *Min egen älskade Make!*

Hvar må du nu vandrar, om min blick ändå kunde tränga fram till dig, och se dig glad och nöjd och förhoppningsfull, då kunde ju äfven jag glädjas, om jag får se min egen ljuftva Make lycklig och nöjd, om också sorger och bekymmer skulle komma, som du ibland talt om, vore jag ändå lycklig och nöjd, om jag hade din kärlek, och äfven lyckligare ty då vore jag mera i tillfälle att visa dig, huru gruffligt jag håller af dig, älskade Make. Jag har ofta försökt att öfvervinna detta mitt kalla och liknöjda sätt att vara, och visa mig sådan jag är, men jag är så rysligt blyg, och i synnerhet för dig, och det kommer sig säkert deraf, att jag förut hade en sådan respect för dig, och hörde dig om talas som en sådan sträng herre, och derför skall du ej förrundra dig, om det går så långsamt med min bättring. Nu har jag ricktigt funnit huru mycket jag värderar och håller af, ty bland inga karlar kan jag finna någon som jag ens kan jemföra med dig, jag skulle kunna vara så stolt och lycklig, om